

2. **MODŁA** (13) *sb f i m*

modła *f* (12), **model** *m* (1) *OrzRozm E4v*.

Teksty nie oznaczają ó; a jasne; tekst nie oznacza é.

sg N modła (6). ◊ G modły (1), modła (1). ◊ D modle (1). ◊ A modłę (2). ◊ I modłą (2).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI – XVII w. (z Cn).

1. *Przyrząd do wyznaczania linii poziomej w postaci napiętego sznura, kawałka drewna lub żelaza; pendiculum Cn (10) : iáko v Cieśle dobrego modlá iest/ która Cieśli vkázuie/ proftoli czyli krzywo dom ftoi: ták też Przysięgá Krolewka Krolowi vkázuie/ proftoli Koroná iego ftoi/ czyli fyie ná kthorą fthronę chyli. OrzRozm E4v, B3 [2 r.]; A brogi iednákie záfwe/ ták żeby brożyná nie vgniá záf rok: á brogi pod iedną modłą budowáf. GostGosp 48; Iáko drzewo bez fznurá niekiedy vroście/ Wláśnie iákoby pod fznur/ ozdobbie y proście: [...] Ale fznur bez proftości nie może być modłą/ Iedno proftym powrofskiem ábo nicią podłą KlonWor 66.*

W porównaniach (4): táf Exekucya w Rzeczypospolitey bywa/ iákoby modlá iáka/ wedle ktorey dobry Cieślá náchylony dom wftáwia w klobę fwą. OrzRozm B2v, B3 [2 r.]; KlonWor 66.

W przen (1) : profzē ábys mi powiedzíał/ wedle tego modlá Krolewskiego/ iákoby náciągáf ku pierwfzey mierze náchylone Krolefthwo Polkie OrzRozm E4v.

Szeregi: [»prawidlo albo modła«: Nád to Stolicá twoiá o Boże/ ktorą teraz záfadzafz/ będzie trwáf ná wieki/ y będzie práwidlem álbo modlá/ proftuiącą kroleftwo twoie. BzowRóz 79 (Linde).]

»modła i sznur« (1): Práwo od Proftości rzeczone być ználi. Práwo iák modlá y fznur iest fprawiedliwosci KlonWor 66.

2. *Wzór, forma, sposób (3) : A więc to [statut] iest poftánowienie ludzi mądrych/ napráwáf obledow/ modlá podług ktorey ludzie w fpoleczności miefzkáf/ y żyć máią. GórnRozm E2v, E2v, Gv.*

Szeregi: [»modła albo wizerunk«: Abowiem żywot Páná Chryftufow iest iáko modlá álbo wizerunk iáki żywotá Chrześciánfkiego. WujPosN 1584 I 47 (Linde)].

Synonimy: 1. prawidlo; 2. forma, kstaf, przyklad, wzor.

Cf MODEL